

Franc POHLEVEN*

VELIKA ZRAŠČENKA

ZDRAVILNA RAZKROJEVALKA HRASTOVINE IN KOSTANJEVINE

Velika zraščenska ali frlinka – *Grifola frondosa* se pojavlja kot razkrojevalka na hrastovih in kostanjevih deblih pa tudi na štorih in koreninah. V starih gozdnih sestojih jo najdemo ob dnu stoječih dreves. Na lesu povzroča belo vlaknasto trohnobo. Poleti, predvsem pa jeseni, iz razkrojene ga lesa na kratkem, a krepkem betu poženejo kopicasti trosnjaki, veliki od 20 do 40 cm. Bet je belkast in pokrit z belim poprhom in se grmičasto razrašča v številne manjše betke, ki se na koncu razširijo v vodoravne drug nad drugega nameščene klobučke. Klobučki imajo pahljačasto ali lopatasto obliko z valovitim robom. Zgoraj so rjavi ali sivo rjavi, lahko tudi temno sivkasti. Površina je žimaste strukture, z vzdolžno potekajočimi temnejšimi progami in grebenastimi gubami. Na spodnji strani klobučkov je belkasta trosovnica, sestavljena iz kratkih cevč, ki ob betu prehajajo v ovalno obliko, najnižje ob betu pa celo v majhne lističe. Meso trosnjakov je belo, krhko in precej vlaknasto. Vonj je precej močan in aromatičen, spominja na vonj miši. Mladi klobučki so užitni, starejši pa otdrijo in niso primerni za uživanje. Tudi vonj starih klobukov ni prijeten, okus pa trpek. Hrastova zraščenska je zelo cenjena na Japonskem in Kitajskem, kjer jo tudi gojijo na žagovini hrasta in kostanja, z dodatkom otrobov. Substrat zelo dobro prerašča, redkeje pa požene klobučke. Vendar so vztrajni gojitelji uspeli vzgojiti tudi klobuke. Na Kitajskem jo imenujejo maitake in jo uporabljajo v prehrani, pa tudi

Plodišče velike zraščenske (foto: F. Pohleven)

v zdravilne namene. Znani so zdravilni učinki proti raku, izboljšuje imunski sistem, znižuje krvni tlak, deluje pa tudi proti bakterijam in virusom in jo priporočajo proti prehladom, celo proti HIV virusu.

Veliki zraščenci je podobna hrastova zraščenska (*Dendropolyporus umbellatus*), ki tudi razkroja hrastovino. Je bolj okusna, a zelo redka in zato zaščitena.

* prof. dr., Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za lesarstvo, Jamnikarjeva 101, SI-1000 Ljubljana, e-pošta: franc.pohleven@bf.uni-lj.si

... notranja vrata / OGNJEODPORNOST vrata / furnirana vrata / ZVOČNO-IZOLACIJSKA vrata / gladka
FURNIRANA vrata / vrata brez brazde / po meri izdelana vrata / vhodna vrata / kovinska vhodna
lipbled
Pesem gozda v vašem domu!

www.lip-bled.si
ko rečeš lipbled, mi rečeš vrata
če rečeš masivno pohištvo, me spomniš na lipbled

vrata / ZASTEKLJENA vrata / DESIGN furnirana vrata / STILNA furnirana vrata / CPL gladka vrata /
DVOKRILNA vrata / STEKLENE predelne stene / vrata za PISARNE / DRSNOSTNA vrata v steno /
PREDELNE stene / različne kombinacije površin / ZASTEKLJENE predelne stene / OGNJEODPORNOST vrata /
furnirana vrata / ZVOČNO-IZOLACIJSKA vrata / gladka FURNIRANA vrata / vrata brez brazde / po meri
izdelana vrata / vhodna vrata / kovinska vhodna vrata / 2,4 m visoka vrata / VARNOSTNA vrata / 3 -
točkovno zaklepanje / PANORAMA STEKLENA vrata / DRSNOSTNA vrata pred steno / menjava vrat v
obstoječi kovinski podboj / PROTIVLOMNA kovinska vrata / vrata s SKRITIMI nasadili / FUNKCIJSKA VRATA
/ polno STEKLENA vrata / vrata z INOX / ALU vstavki / BELO PLESKANA VRATA / vrata za kovinski podboj...